

KVIETRUGIŲ VEISLIŲ, ĮRAŠYTŲ Į NACIONALINĮ AUGALŲ VEISLIŲ SĄRAŠĄ, APRAŠAI

TURINYS

	psl.
ŽIEMINIAI KVIETRUGIAI.....	1
Adverdo.....	1
Baltiko.....	2
Borowik.....	2
Cappricia.....	3
Cedrico.....	3
Dinaro.....	4
Meloman.....	4
Remiko.....	5
Rufus.....	5
Sequenz.....	6
SW Falmoro.....	6
SW Talentro.....	6
SW Valentino.....	7
Temuco.....	7
Toledo.....	8
Tomko.....	8
Travoris.....	9
Trefl.....	9
Tulus.....	10
VASARINIAI KVIETRUGIAI.....	10
Doublet.....	10
Kargo.....	11
Legalo.....	11
Nagano.....	11
Nilex.....	11
Puzon.....	12

ŽIEMINIAI KVIETRUGIAI

Adverdo. Žieminių kvietrugių veislė sukurta Nyderlanduose, *Lantmännen SW Seed B. V.* sėklininkystės įmonėje.

Veislės ūkinio vertingumo tyrimuose, atliktuose 2013–2015 m. Šilutės, Kauno, Pasvalio ir Vilniaus AVT skyriuose, gautas vidutinis 9,15 t ha⁻¹ grūdų derlius. Didžiausias šios veislės kvietrugių derlius buvo išaugintas 2015 m. Pasvalio AVT skyriuje – 14,81 t ha⁻¹.

Grūdai smulkūs, 1000 jų vidutinė masė – 43,88 g. Šios veislės kvietrugių vidutinis baltymų kiekis buvo 10,9 proc., krakmolo – 69,8 proc. Grūdų natūrinis svoris – 734,8 g l⁻¹.

‘Adverdo’ veislės žieminių kvietrugių vidutinis aukštis buvo 93,1 cm. Atsparūs išgulimui, šis požymis įvertintas vidutiniškai 8,5 balo. Žiemkentiškumas per tyrimo laikotarpį vidutiniškai įvertintas 7,8 balo. Standartinių veislių žiemkentiškumas per tą patį tyrimo laikotarpį buvo 7,5 balo

(atsparumas išgulimui ir žiemkentiškumas vertinami balais nuo 1 iki 9, kai 9 balai – labai atspari veislė).

‘Adverdo’ veislės kvietrugių vegetacijos vidutinė trukmė, skaičiuojant nuo sausio 1 d. iki vaškinės brandos – 204 dienos, o iki išplaukėjimo vidutiniškai praeidavo 151,4 dienos, t. y. veislė buvo tokio pat ankstyvumo kaip standartinė veislė ‘Remiko’ ir 2,1 dienos vėlyvesnė negu standartinė ‘SW Talentro’ veislė.

Visuose AVT skyriuose žieminių kvietrugių veislės 2013–2015 m. buvo pažeistos dryžligės (*Helminthosporium tritici-repentis*), lapų septoriozės (*Septoria tritici*) ir miltligės (*Erysiphe graminis*). Bandymų laukeliuose augalų veislių ligotumui nustatyti, kuriuose nebuvo naudotos cheminės kovos su ligomis priemonės, ‘Adverdo’ veislės atsparumas lapų septoriozei buvo įvertintas vidutiniškai 7,5, dryžligei – 7,2 ir miltligei – 5,6 balais (9 balai – labai atspari veislė). Kauno AVT skyriuje 2013 m. ir Šilutės AVT skyriuje 2014 m. kiek daugiau šios veislės augalų pažeidė rūdys (*Puccinia recondita*), jos atsparumas buvo įvertintas atitinkamai 7 ir 6 balais.

Į pradžia ↑

Baltiko. Žieminių kvietrugių veislė sukurta Lenkijoje, *Danko Hodowla Roślin Sp. z o.o.* sėklininkystės firmoje. Veislės ūkinio vertingumo tyrimai atlikti 2008–2010 m. Šilutės, Kauno, Pasvalio ir Vilniaus AVT stotyse. Jose gautas geras vidutinis 9,33 t ha⁻¹ grūdų derlius. Gausiausias derlius išaugintas 2008 m. Kauno AVT stotyje – 13,43 t ha⁻¹.

Grūdai vidutinio stambumo, 1000 jų vidutinis svoris – 45,97 g. Atskirais kvietrugių veislės ‘Baltiko’ tyrimo metais išaugintuose grūduose nustatyta: baltymų 9,0–15,3 proc., o krakmolo – 66,0–73,3 proc. (sausioje medžiagoje).

Šios veislės kvietrugiai tyrimo metais žiemojo gerai. Jų žiemkentiškumas vidutiniškai įvertintas 8,7 balo (pagal 9 balų vertinimo skalę).

Augalų vidutinis aukštis – 94,5 cm. Labai gerai įvertintas jų atsparumas išgulimui – 8,9 balo. Tyrimo metais ‘Baltiko’ veislės kvietrugių vidutinė vegetacijos periodo trukmė buvo 206 dienos (skaičiuojant nuo sausio 1 d. iki grūdų vaškinės brandos) arba viena diena ilgesnė už standartinių veislių ‘SW Talentro’ ir ‘Cultivo’ vegetacijos periodo vidutinę trukmę.

‘Baltiko’ veislė palyginti atspari ligoms. Per tyrimo laikotarpį bandymų laukeliuose tik nedidelį kiekį šios veislės augalų (nuo 1 iki 5 proc.) pažeidė ligos. Kiek daugiau ligų pastebėta 2010 m. Pasvalio AVT stotyje, kurioje iki 10 proc. kvietrugių sirgo miltlige ir iki 20 proc. – lapų septorioze.

Į pradžia ↑

Borowik. Žieminių kvietrugių veislė, sukurta Lenkijoje, *Hodowla Roślin Strzelce Sp. z o. o. Grupa IHAR* sėklininkystės įmonėje.

Veislės ūkinio vertingumo tyrimuose, atliktuose 2015–2017 m. Šilutės, Kauno, Pasvalio ir Vilniaus AVT skyriuose, gautas vidutinis 10,33 t ha⁻¹ grūdų derlius. Didžiausias šios veislės kvietrugių derlius buvo išaugintas 2015 m. Pasvalio AVT skyriuje – 13,95 t ha⁻¹.

Grūdai vidutinio stambumo, 1000 jų vidutinė masė – 51,87 g. Šios veislės kvietrugių vidutinis baltymų kiekis buvo 11,5 proc., krakmolo – 67,8 proc. Grūdų natūrinis svoris – 700,9 g l⁻¹.

‘Borowik’ veislės žieminių kvietrugių vidutinis aukštis – 122 cm, jie atsparūs išgulimui, tai įvertinta 8,3 balo.

Žiemojimo sąlygos 2015–2017 m. tyrimo laikotarpiu visuose AVT skyriuose buvo palankios visoms tirtoms žieminių kvietrugių veislėms, išskyrus 2016 m. žiemą Šilutės AVT skyriuje, kai, nesant sniego dangos, temperatūra dirvos paviršiuje nukrito žemiau 18–20 °C laipsnių šalčio ir visos tirtos kvietrugių veislės žuvo. ‘Borowik’ veislės kvietrugių žiemkentiškumas vidutiniškai įvertintas 8,2 balo. Standartinių veislių žiemkentiškumas per tą patį laikotarpį buvo 8,5 balo (atsparumas išgulimui ir žiemkentiškumas vertinami balais nuo 1 iki 9, kai 9 balai – labai atspari veislė).

‘Borowik’ veislės kvietrugių vegetacijos vidutinė trukmė, skaičiuojant nuo sausio 1 d. iki vaškinės brandos, – 203,6 dienos, o iki išplaukėjimo vidutiniškai praedavo 147,5 dienos, t. y. veislė išplaukėdavo vidutiniškai 1 diena anksčiau negu standartinės veislės.

Visuose AVT skyriuose žieminių kvietrugių veislės 2015–2016 m. buvo pažeistos miltligės (*Erysiphe graminis*), lapų (*Septoria tritici*) ir varpų (*Septoria nodorum*) septoriozių bei varpų fuzariozės (*Fusarium graminearum*). Bandymų laukeliuose augalų veislių ligotumui nustatyti, kuriuose nebuvo naudotos cheminės kovos su ligomis priemonės, ‘Borowik’ veislės atsparumas miltligei buvo įvertintas vidutiniškai 7,2, lapų ir varpų septoriozei atitinkamai – 7,5 ir 7,9, o varpų fuzariozei 8,2 balo (9 balai – labai atspari veislė). Šilutės AVT skyriuje 2017 m. žieminius kvietrugių pažeidė geltonosios rūdys (*Puccinia striiformis*). ‘Borowik’ veislės atsparumas šiai ligai buvo įvertintas 4 balais.

Į pradžia ↑

Cappricia. Žieminių kvietrugių veislė, sukurta Nyderlanduose, *Lantmännen SW Seed B. V.* sėklininkystės įmonėje. Veislės ūkinio vertingumo tyrimuose, atliktuose 2014–2016 m. Šilutės, Kauno, Pasvalio ir Vilniaus AVT skyriuose, gautas vidutinis 10,64 t ha⁻¹ grūdų derlius. Didžiausias šios veislės kvietrugių derlius buvo išaugintas 2015 m. Pasvalio AVT skyriuje – 16,37 t ha⁻¹.

Grūdai vidutinio stambumo, 1000 jų vidutinė masė – 47,89 g. Šios veislės kvietrugių vidutinis baltymų kiekis buvo 10,7 proc., krakmolo – 69,3 proc. Grūdų natūrinis svoris – 718,5 g l⁻¹.

‘Cappricia’ veislės žieminių kvietrugių vidutinis aukštis – 96,9 cm, jie atsparūs išgulimui, tai įvertinta 8,6 balo. Žiemkentiškumas per tyrimo laikotarpį vidutiniškai įvertintas taip pat, kaip standartinių veislių – 7,3 balo (atsparumas išgulimui ir žiemkentiškumas vertinami balais nuo 1 iki 9, kai 9 balai – labai atspari veislė).

‘Cappricia’ veislės kvietrugių vegetacijos vidutinė trukmė, skaičiuojant nuo sausio 1 d. iki vaškinės brandos, – 203,1 dienos, o iki išplaukėjimo vidutiniškai praedavo 150,3 dienos, t. y. veislė buvo beveik tokio pat ankstyvumo kaip standartinės veislės (atitinkamai 203,2 ir 149,8 dienos).

Žieminių kvietrugių bandymų laukeliuose augalų veislių ligotumui nustatyti, kuriuose nebuvo naudotos cheminės kovos su ligomis priemonės, tyrimo laikotarpiu visuose AVT skyriuose augalus nežymiai pažeidė lapų (*Septoria tritici*) ir varpų (*Septoria nodorum*) septoriozės, kviečių dryžligė (*Helminthosporium triticirepentis*) ir rudosios rūdys (*Puccinia recondita*). 2014–2015 m. augalus šiek tiek daugiau pažeidė miltligė (*Erysiphe graminis*). ‘Cappricia’ veislės atsparumas šioms ligoms 2014–2016 m. buvo įvertintas ne mažiau kaip 7 balais, o atsparumas miltligei vidutiniškai 5,3 balo (kai 9 balai – labai geras atsparumas).

Į pradžia ↑

Cedrico. Žieminių kvietrugių veislė, sukurta Nyderlanduose, *Lantmännen SW Seed B. V.* sėklininkystės įmonėje.

Veislės ūkinio vertingumo tyrimuose, atliktuose 2015–2017 m. Šilutės, Kauno, Pasvalio ir Vilniaus AVT skyriuose, gautas vidutinis 11,32 t ha⁻¹ grūdų derlius. Didžiausias šios veislės kvietrugių derlius buvo išaugintas 2015 m. Pasvalio AVT skyriuje – 15,67 t ha⁻¹.

Grūdai vidutinio stambumo, 1000 jų vidutinė masė – 44,41 g. Šios veislės kvietrugių vidutinis baltymų kiekis buvo 10,7 proc., krakmolo – 70,2 proc. Grūdų natūrinis svoris – 735,3 g l⁻¹.

‘Cedrico’ veislės žieminių kvietrugių vidutinis aukštis buvo 98 cm. Atsparumas išgulimui įvertintas vidutiniškai 8,5 balo.

Žiemojimo sąlygos 2015–2017 m. tyrimo laikotarpiu visuose AVT skyriuose buvo palankios visoms tirtoms žieminių kvietrugių veislėms, išskyrus 2016 m. žiemą Šilutės AVT skyriuje, kai, nesant sniego dangos, temperatūra dirvos paviršiuje nukrito žemiau 18–20 °C laipsnių šalčio ir visos tirtos kvietrugių veislės žuvo. ‘Cedrico’ veislės kvietrugių žiemkentiškumas vidutiniškai įvertintas 8,3 balo. Standartinių veislių žiemkentiškumas per tą patį laikotarpį buvo 8,5 balo (atsparumas išgulimui ir žiemkentiškumas vertinami balais nuo 1 iki 9, kai 9 balai – labai atspari veislė).

‘Cedrico’ veislės kvietrugių vegetacijos periodo vidutinė trukmė, skaičiuojant nuo sausio 1 d. iki vaškinės brandos, buvo 204 dienos, o iki išplaukėjimo vidutiniškai praeidavo 149,5 dienos, t. y. veislė išplaukėdavo vidutiniškai 1 diena vėliau negu standartinės veislės.

Visuose AVT skyriuose žieminių kvietrugių veislės 2015–2016 m. buvo pažeistos miltligės (*Erysiphe graminis*), lapų (*Septoria tritici*) ir varpų (*Septoria nodorum*) septoriozių bei varpų fuzariozės (*Fusarium graminearum*). Bandymų laukeliuose augalų veislių ligotumui nustatyti, kuriuose nebuvo naudotos cheminės kovos su ligomis priemonės, ‘Cedrico’ veislės atsparumas miltligei buvo įvertintas vidutiniškai 7,0, lapų ir varpų septoriozei atitinkamai – 7,9 ir 8,1, o varpų fuzariozei 8,7 balo (9 balai – labai atspari veislė). Šilutės AVT skyriuje 2017 m. žieminius kvietrugių pažeidė geltonosios rūdys (*Puccinia striiformis*). ‘Cedrico’ veislės atsparumas šiai ligai buvo įvertintas 8 balais.

Į pradžia ↑

Dinaro. Žieminių kvietrugių veislė sukurta Lenkijoje, *Danko Hodowla Roślin Sp. z o.o.* sėklininkystės firmoje. Veislės ūkinio vertingumo tyrimai atlikti 2008–2010 m. Šilutės, Kauno, Pasvalio ir Vilniaus AVT stotyse. Tyrimo metais gautas vidutinis 9,64 t ha⁻¹ grūdų derlius. Didžiausias šios veislės grūdų derlius išaugintas 2008 m. Kauno AVT stotyje – 13,29 t ha⁻¹.

Grūdai smulkūs, 1000 jų vidutinis svoris – 38,52 g. Veislės tyrimo metais išaugintuose grūduose baltymai vidutiniškai sudarė 10,6 proc., o krakmolai – 70,8 proc.

‘Dinaro’ veislės kvietrugiai bandymų laukeliuose labai gerai žiemojo. Jų žiemkentiškumas vidutiniškai įvertintas 8,8 balo. Augalų vidutinis aukštis – 97,5 cm, stiebai tvirti, atsparūs išgulimui. Ši jų savybė įvertinta 8,6 balo. ‘Dinaro’ veislės kvietrugių vegetacijos periodo vidutinė trukmė – 207 dienos arba dviem dienomis ilgesnė už standartinių veislių ‘SW Talentro’ ir ‘Cultivo’ vegetacijos periodo vidutinę trukmę.

‘Dinaro’ veislė palyginti atspari ligoms. Per tyrimo laikotarpį tik nedidelį kiekį šios veislės augalų (nuo 1 iki 5 proc.) pažeidė ligos. Kiek daugiau ligų pastebėta 2010 m. Pasvalio AVT stotyje, kurioje iki 10 proc. kvietrugių sirgo miltlige ir iki 20 proc. – lapų septorioze.

Į pradžia ↑

Meloman. Žieminių kvietrugių veislė, sukurta Lenkijoje, *Hodowla Roślin Strzelce Sp. z o.o. Grupa IHAR* sėklininkystės įmonėje.

Veislės ūkinio vertingumo tyrimuose, atliktuose 2015–2017 m. Šilutės, Kauno, Pasvalio ir Vilniaus AVT skyriuose, gautas vidutinis 11,26 t ha⁻¹ grūdų derlius. Didžiausias šios veislės kvietrugių derlius buvo išaugintas 2015 m. Pasvalio AVT skyriuje – 16,20 t ha⁻¹.

Grūdai nestambūs, 1000 jų vidutinė masė – 45,76 g. Šios veislės kvietrugių vidutinis baltymų kiekis buvo 11,1 proc., krakmolo – 68,4 proc. Grūdų natūrinis svoris – 723,7 g l⁻¹.

‘Meloman’ veislės žieminių kvietrugių vidutinis aukštis – 104 cm, jie atsparūs išgulimui, tai įvertinta 8,6 balo.

Žiemojimo sąlygos 2015–2017 m. tyrimo laikotarpiu visuose AVT skyriuose buvo palankios visoms tirtoms žieminių kvietrugių veislėms, išskyrus 2016 m. žiemą Šilutės AVT skyriuje, kai, nesant sniego dangos, temperatūra dirvos paviršiuje nukrito žemiau 18–20 °C laipsnių šalčio ir visos tirtos kvietrugių veislės žuvo. ‘Meloman’ veislės kvietrugių žiemkentiškumas vidutiniškai įvertintas 8,2 balo. Standartinių veislių žiemkentiškumas per tą patį laikotarpį buvo 8,5 balo (atsparumas išgulimui ir žiemkentiškumas vertinami balais nuo 1 iki 9, kai 9 balai – labai atspari veislė).

‘Meloman’ veislės kvietrugių vegetacijos vidutinė trukmė, skaičiuojant nuo sausio 1 d. iki vaškinės brandos – 204 dienos, o iki išplaukėjimo vidutiniškai praeidavo 148,2 dienos, t. y. veislė buvo beveik tokio pat ankstyvumo kaip standartinės veislės.

Visuose AVT skyriuose žieminių kvietrugių veislės 2015–2016 m. buvo pažeistos miltligės (*Erysiphe graminis*), lapų (*Septoria tritici*) ir varpų (*Septoria nodorum*) septoriozių bei varpų fuzariozės (*Fusarium graminearum*). Bandymų laukeliuose augalų veislių ligotumui nustatyti, kuriuose nebuvo naudotos cheminės kovos su ligomis priemonės, ‘Meloman’ veislės atsparumas

miltligei buvo įvertintas vidutiniškai 7,3, lapų ir varpų septoriozei atitinkamai – 7,9 ir 8,2, o varpų fuzariozei 8,7 balo (9 balai – labai atspari veislė). Šilutės AVT skyriuje 2017 m. žieminius kvietrugių pažeidė geltonosios rūdys (*Puccinia striiformis*). ‘Meloman’ veislės atsparumas šiai ligai buvo įvertintas 6 balais.

Į pradžia ↑

Remiko. Žieminių kvietrugių veislė sukurta Lenkijoje, *Danko Hodowla Roślin Sp. z o.o.* sėklininkystės firmoje. Veislės ūkinio vertingumo tyrimai atlikti 2009–2011 m. keturiuose AVT skyriuose. Tyrimo metais gautas vidutinis 9,46 t ha⁻¹ grūdų derlius. Didžiausias šios veislės grūdų derlius išaugintas 2009 m. Kauno AVT skyriuje – 13,01 t ha⁻¹.

Grūdai palyginti stambūs, 1000 jų vidutinė masė – 42,24 g. Veislės tyrimo metais išaugintuose grūduose baltymai vidutiniškai sudarė 12,6 proc., o krakmolas – 68,9 proc. Vidutinis natūrinis grūdų svoris – 711,1 g l⁻¹.

‘Remiko’ veislės kvietrugiai palyginti gerai žiemojo. Jų žiemkentiškumas vidutiniškai įvertintas 7,5 balo (pagal 9 balų vertinimo skalę). Pirmaisiais ir antraisiais tyrimo metais žiemkentiškumas buvo įvertintas labai gerai ir gerai, tačiau paskutinę, 2010/2011 m. žiemą, Pasvalio ir Šilutės AVT skyriuose ši veislė žuvo. Pasvalio AVT skyriuje žuvo visos ūkinio vertingumo bandymuose pasėtos žieminių kvietrugių veislės, o Šilutės ir Vilniaus AVT skyriuose – po 3 veisles iš 9 tirtų. Atsižvelgiant į tai, 2011 m. ‘Remiko’ veislės žiemkentiškumas buvo įvertintas vidutiniškai – 5,3 balo.

Augalų vidutinis aukštis – 96 cm. Jie 4,2 cm žemesni už standartines veisles, atsparūs išgulimui. Ši jų savybė įvertinta 8,3 balo. ‘Remiko’ veislės kvietrugių vegetacijos periodo vidutinė trukmė tyrimo metais buvo tokia pati kaip ir standartinių veislių – 204 dienos.

Veislės tyrimo metais šiuos kvietrugių labai mažai pažeidė ligos. Atskiruose AVT skyriuose ‘Remiko’ veislės bandymų laukeliuose tik nedidelę dalį šios veislės augalų pažeidė lapų septoriozė (2–15 proc). Kiek daugiau ligų pažeistų augalų buvo nustatyta bandymų laukeliuose augalų atsparumui ligoms nustatyti, kuriuose nebuvo naudotos cheminės kovos su ligomis priemonės. 2010 m. Pasvalio AVT skyriuje lapų septoriozė ir miltligė pažeidė po 30 proc. augalų, Šilutės AVT skyriuje 2011 m. iki 15 proc. šios veislės augalų sirgo lapų septorioze.

Į pradžia ↑

Rufus. Žieminių kvietrugių veislė, sukurta Vokietijoje, *Nordsaat Saatzzucht GmbH* sėklininkystės įmonėje.

Atliekant veislės ūkinio vertingumo tyrimus 2016–2018 m. Šilutės, Kauno, Pasvalio ir Vilniaus AVT skyriuose gautas vidutinis 10,03 t ha⁻¹ grūdų derlius, arba 2,7 proc. didesnis negu standartinių veislių derliaus vidurkis. Didžiausias šios veislės kvietrugių derlius buvo išaugintas 2017 m. Pasvalio AVT skyriuje – 12,49 t ha⁻¹.

Grūdai vidutinio stambumo, 1000 jų vidutinė masė – 45,32 g. Juose vidutiniškai buvo nustatyta 11,5 proc. baltymų, 69,4 proc. krakmolo. Grūdų natūrinis svoris – 710,8 g l⁻¹.

‘Rufus’ veislės žieminių kvietrugių vidutinis aukštis – 98,6 cm, jie atsparūs išgulimui, tai įvertinta 8,4 balo.

Žiemojimo sąlygos 2016–2018 m. tyrimo laikotarpiu visuose AVT skyriuose buvo palankios visoms tirtoms žieminių kvietrugių veislėms, išskyrus 2016 m. žiemą Šilutės AVT skyriuje, kai, nesant sniego dangos, temperatūra dirvos paviršiuje nukrito žemiau 18–20 °C laipsnių šalčio ir visos tirtos kvietrugių veislės žuvo. ‘Rufus’ veislės kvietrugių žiemkentiškumas vidutiniškai įvertintas 8,2 balo. Standartinių veislių žiemkentiškumas per tą patį laikotarpį buvo 8,3 balo (atsparumas išgulimui ir žiemkentiškumas vertinami balais nuo 1 iki 9, kai 9 balai – labai atspari veislė).

‘Rufus’ veislės kvietrugių vegetacijos vidutinė trukmė, skaičiuojant nuo sausio 1 d. iki vaškinės brandos – 201 diena, o iki išplaukėjimo vidutiniškai praeidavo 148,3 dienos, t. y. veislė

išplaukėdavo vidutiniškai per tą patį laikotarpį kaip standartinės ‘Sequenz’ veislės kvietrugiai ir 2,4 dienos vėliau negu standartinės veislės ‘Remiko’.

Visuose AVT skyriuose žieminių kvietrugių veislės 2016–2018 m. buvo pažeistos miltligės (*Erysiphe graminis*), lapų (*Septoria tritici*) ir varpų (*Septoria nodorum*) septoriozių. Bandymų laukeliuose augalų veislių ligotumui nustatyti, kuriuose nebuvo naudotos cheminės kovos su ligomis priemonės, ‘Rufus’ veislės atsparumas miltligei buvo įvertintas vidutiniškai 7,6, lapų ir varpų septoriozei atitinkamai – 7,6 ir 8 balais (9 balai – labai atspari veislė).

Į pradžia ↑

Sequenz. Žieminių kvietrugių veislė sukurta Vokietijoje, *Saatzucht J. Breun GdB* sėklininkystės firmoje. Veislės ūkinio vertingumo tyrimai atlikti 2009–2011 m. Šilutės, Kauno, Pasvalio ir Vilniaus AVT skyriuose. Juose ‘Sequenz’ veislės kvietrugiai pasižymėjo gerais, stabiliais derliais. Didžiausias derlius išaugintas 2009 m. Kauno AVT skyriuje – 11,51 t ha⁻¹, o vidutinis derlingumas per visą tyrimo laikotarpį buvo 9,21 t ha⁻¹.

Grūdai vidutinio stambumo, 1000 jų vidutinė masė – 43,84 g. Tyrimo metais ‘Sequenz’ veislės kvietrugių grūduose vidutiniškai nustatyta: baltymų 12,7 proc., krakmolo – 68,3 proc. (sausioje medžiagoje), o vidutinis natūrinis grūdų svoris buvo 721,0 g l⁻¹.

Šios veislės kvietrugių vidutinis žiemkentiškumo įvertinimo balas – 8,4 (pagal 9 balų vertinimo skalę). Pirmaisiais ir antraisiais tyrimo metais žiemkentiškumas buvo įvertintas labai gerai ir gerai, o paskutinę, 2010/2011 m. žiemą, ‘Sequenz’ veislės žiemkentiškumas buvo įvertintas vidutiniškai 8 balais – geriausiai iš visų tuo pačiu laikotarpiu tirtų žieminių kvietrugių veislių.

‘Sequenz’ kvietrugių vidutinis aukštis tyrimo metais buvo 101 cm. Jie net 9 cm aukštesni negu vidutiniškai standartinių ‘Cultivo’ ir ‘Grenado’ veislių kvietrugiai. Ši veislė labai atspari išgulimui, vidutinis atsparumo išgulimui įvertinimo balas per visą tyrimo laikotarpį buvo 8,7 balo. Vidutinė vegetacijos periodo trukmė – 203 dienos (skaičiuojant nuo sausio 1 d. iki grūdų vaškinės brandos), t. y. vidutiniškai 1 diena trumpesnė negu standartinių veislių ‘Cultivo’ ir ‘Grenado’ vegetacijos periodo trukmė.

Veislė palyginti atspari ligoms. Atskirais ‘Sequenz’ veislės tyrimo metais tik nedidelį kiekį šios veislės augalų (1–20 proc.) pažeidė lapų septoriozė ir rūdys. Bandymų laukeliuose augalų atsparumui ligoms nustatyti, kuriuose nebuvo naudotos cheminės kovos su ligomis priemonės, Pasvalio AVT skyriuje 2010 m. lapų septoriozė pažeidė 20 proc., o miltligė – 10 proc. augalų. Šilutės AVT skyriuje 2011 m. iki 20 proc. šios veislės augalų sirgo lapų septorioze.

Į pradžia ↑

SW Falmoro. Žieminių kvietrugių veislė sukurta Švedijoje, *Svalöf Weibull AB* sėklininkystės firmoje. Veislės ūkinio vertingumo ir tinkamumo Lietuvos sąlygoms tyrimai atlikti 2003–2004 m. Šilutės, Kauno, Pasvalio ir Vilniaus augalų veislių tyrimo stotyse. Įvertinus visose keturiuose augalų veislių tyrimo stotyse tyrimo metais gautą vidutinį derlių, jis sudarė 8,20 t ha⁻¹ grūdų. Tuo būdu šios veislės kvietrugių derlius buvo 11,0 proc. didesnis už standartinės ‘Fidelio’ veislės. Didžiausias grūdų derlius gautas 2004 metais Kauno augalų veislių tyrimo stotyje – 11,43 t ha⁻¹.

Grūdai labai stambūs, 1000 jų vidutinė masė 48,73 g. Juose baltymai vidutiniškai sudarė 12,5 proc., o krakmolo grūduose vidutiniškai nustatyta 67,8 proc. (1,8 proc. daugiau, lyginant su standartinė ‘Fidelio’ veisle).

‘SW Falmoro’ veislės kvietrugiai tyrimo metais palyginti gerai žiemojo. Išvermingumas nepalankioms žiemojimo sąlygoms vidutiniškai įvertintas 7,9 balo. Augalų vidutinis aukštis 112 cm. Jų atsparumas išgulimui įvertintas 8,6 balo. Veislė palyginti atspari ligoms. Bandymuose nustatytas tik nedidelis (apie 9 proc.) šios veislės augalų pažeidimas geltonosiomis rūdimis. Kitų ligų pažeidimų beveik nebuvo.

Į pradžia ↑

SW Talentro. Žieminių kvietrugių veislė sukurta Olandijoje, *SW Seed BV*

sėklininkystės firmoje. Bandymuose šios veislės kvietrugiai pasižymi aukštais ir labai stabiliais grūdų derliais, gera jų kokybe. Veislės ūkinio vertingumo tyrimuose, atliktuose 2003–2005 m. Šilutės, Kauno, Pasvalio ir Vilniaus AVT stotyse, gautas vidutinis 8,05 t ha⁻¹ grūdų derlius. Didžiausias šios veislės grūdų derlius išaugintas 2005 m. Kauno AVT stotyje – 9,57 t ha⁻¹.

Grūdai labai stambūs, 1000 jų vidutinis svoris 52,42 g. Atlikus laboratorines analizes, grūduose nustatytas vidutinis baltymų kiekis 11,7 proc., kai tuo tarpu standartinės ‘Lamberto’ veislės grūduose – 10,9 proc. ‘SW Talentro’ veislės kvietrugių grūduose taip pat nustatytas didelis vidutinis krakmolo kiekis – 69,3 proc., 0,6 proc. daugiau, lyginant su standartinės ‘Lamberto’ veislės grūdais.

Šios veislės kvietrugių ištvermingumas žiemojimui vidutiniškai įvertintas 7,8 balo. Augalų vidutinis aukštis 102 cm. Jie palyginti atsparūs išgulimui, kas įvertinta 8,3 balo. Vegetacijos periodo vidutinė trukmė 215 dienų. Šios veislės kvietrugių vegetacijos periodas vidutiniškai 4 dienom ilgesnis, lyginant su standartinės ‘Lamberto’ veislės kvietrugiais.

Veislė palyginti atspari ligoms. Atskirais veislės tyrimo metais bandymuose tik palyginti nedidelis kiekis šios veislės augalų (iki 12 proc.) buvo pažeista pavasarinio pelėsio.

Į pradžia ↑

SW Valentino. Žieminių kvietrugių veislė sukurta Švedijoje, *Svalöf Weibull AB* sėklininkystės firmoje. Veislės ūkinio vertingumo tyrimai atlikti 2006–2008 m. keturiose augalų veislių tyrimo stotyse. Bandymuose ši veislė pasižymėjo gerais, stabiliais derliais. Tyrimo metais įrengtuose bandymuose gautas vidutinis 7,96 t ha⁻¹ grūdų derlius. Didžiausias šios veislės grūdų derlius išaugintas 2008 m. Kauno AVT stotyje – 13,80 t ha⁻¹.

Grūdai palyginti stambūs, 1000 jų vidutinis svoris – 43,36 g. Veislės tyrimo metais grūduose baltymai vidutiniškai sudarė 11,4 proc., o krakmolas – 70,0 proc.

‘SW Valentino’ veislės kvietrugiai itin nepalankią augalų žiemojimui 2005/2006 m. žiemą žuvo Pasvalio AVT stotyje. Kitose AVT stotyse šios veislės žieminiai kvietrugiai gerai peržiemojo, todėl jų ištvermingumas žiemojimui vidutiniškai buvo įvertintas 8,2 balo. Augalų vidutinis aukštis – 109 cm. Jų atsparumas išgulimui įvertintas 7,4 balo. ‘SW Valentino’ veislės kvietrugiai yra vidutinio ankstyvumo. Jų vegetacijos periodo vidutinė trukmė 205 dienos.

Veislės tyrimo metais šių kvietrugių augalai labai mažai buvo pažeisti ligų. Atskirose AVT stotyse įrengtuose ‘SW Valentino’ veislės bandymuose tik nedidelę dalį (3–10 proc.) šios veislės augalų pažeidė lapų dryžligė.

Į pradžia ↑

Temuco. Žieminių kvietrugių veislė, sukurta Nyderlanduose, *Lantmännen SW Seed B. V.* sėklininkystės įmonėje.

Veislės ūkinio vertingumo tyrimuose, atliktuose 2015–2017 m. Šilutės, Kauno, Pasvalio ir Vilniaus AVT skyriuose, gautas vidutinis 11,31 t ha⁻¹ grūdų derlius. Didžiausias šios veislės kvietrugių derlius buvo išaugintas 2015 m. Pasvalio AVT skyriuje – 15,67 t ha⁻¹.

Grūdai nestambūs, 1000 jų vidutinė masė – 42,04 g. Šios veislės kvietrugių vidutinis baltymų kiekis buvo 10,8 proc., krakmolo – 70,6 proc. Grūdų natūrinis svoris – 708,6 g l⁻¹.

‘Temuco’ veislės žieminių kvietrugių vidutinis aukštis buvo 99,6 cm. Atsparumas išgulimui įvertintas vidutiniškai 8,1 balo.

Žiemojimo sąlygos 2015–2017 m. tyrimo laikotarpiu visuose AVT skyriuose buvo palankios visoms tirtoms žieminių kvietrugių veislėms, išskyrus 2016 m. žiemą Šilutės AVT skyriuje, kai, nesant sniego dangos, temperatūra dirvos paviršiuje nukrito žemiau 18–20 °C laipsnių šalčio ir visos tirtos kvietrugių veislės žuvo. ‘Temuco’ veislės kvietrugių žiemkentiškumas vidutiniškai įvertintas 8,2 balo. Standartinių veislių žiemkentiškumas per tą patį laikotarpį buvo 8,5 balo (atsparumas išgulimui ir žiemkentiškumas vertinami balais nuo 1 iki 9, kai 9 balai – labai atspari veislė).

‘Temuco’ veislės kvietrugių vegetacijos periodo vidutinė trukmė, skaičiuojant nuo sausio 1 d. iki vaškinės brandos, buvo 205 dienos, o iki išplaukėjimo vidutiniškai praeidavo 150,4 dienos, t. y. veislė išplaukėdavo vidutiniškai 2 dienomis vėliau negu standartinės veislės.

Visuose AVT skyriuose žieminių kvietrugių veislės 2015–2016 m. buvo pažeistos miltligės (*Erysiphe graminis*), lapų (*Septoria tritici*) ir varpų (*Septoria nodorum*) septoriozių bei varpų fuzariozės (*Fusarium graminearum*). Bandymų laukeliuose augalų veislių ligotumui nustatyti, kuriuose nebuvo naudotos cheminės kovos su ligomis priemonės, ‘Temuco’ veislės atsparumas miltligei buvo įvertintas vidutiniškai 7,2, lapų ir varpų septoriozei atitinkamai – 7,5 ir 8,3, o varpų fuzariozei 8,7 balo (9 balai – labai atspari veislė). Šilutės AVT skyriuje 2017 m. žieminius kvietrugių pažeidė geltonosios rūdys (*Puccinia striiformis*). ‘Temuco’ veislės atsparumas šiai ligai buvo įvertintas 7 balais.

Į pradžia ↑

Toledo. Žieminių kvietrugių veislė, sukurta Lenkijoje, *Danko Hodowla Roslin Sp. z. o. o.* sėklininkystės įmonėje. Veislės ūkinio vertingumo tyrimuose, atliktuose 2014–2016 m. Šilutės, Kauno, Pasvalio, ir Vilniaus AVT skyriuose, gautas vidutinis 10,55 t ha⁻¹ grūdų derlius. Didžiausias šios veislės kvietrugių derlius buvo išaugintas 2015 m. Pasvalio AVT skyriuje – 15,18 t ha⁻¹.

Grūdai stambūs, 1000 jų vidutinė masė – 51,80 g. Šios veislės kvietrugių vidutinis baltymų kiekis buvo 10,6 proc., krakmolo – 69,1 proc. Grūdų natūrinis svoris – 720,4 g l⁻¹.

‘Toledo’ veislės žieminių kvietrugių vidutinis aukštis buvo 98,6 cm. Atsparumas išgulimui įvertintas vidutiniškai 8,8 balo. Žiemkentiškumas per tyrimo laikotarpį –7,8 balo. Standartinių veislių žiemkentiškumas per tą patį tyrimo laikotarpį buvo 7,3 balo (atsparumas išgulimui ir žiemkentiškumas vertinami balais nuo 1 iki 9, kai 9 balai – labai atspari veislė).

‘Toledo’ veislės kvietrugių vegetacijos periodo vidutinė trukmė, skaičiuojant nuo sausio 1 d. iki vaškinės brandos, buvo 205 dienos, o iki išplaukėjimo vidutiniškai praeidavo 151,3 dienos, t. y. veislė buvo 3,7 ir 1,8 dienos vėlyvesnė negu standartinės veislės.

Žieminių kvietrugių bandymų laukeliuose augalų veislių ligotumui nustatyti, kuriuose nebuvo naudotos cheminės kovos su ligomis priemonės, tyrimo laikotarpiu visuose AVT skyriuose augalus nežymiai pažeidė lapų (*Septoria tritici*) ir varpų (*Septoria nodorum*) septoriozės, kviečių dryžligė (*Helminthosporium tritici-repentis*) ir rudosios rūdys (*Puccinia recondita*). 2014–2015 m. augalus šiek tiek daugiau pažeidė miltligė (*Erysiphe graminis*). ‘Toledo’ veislės atsparumas šioms ligoms 2014–2016 m. buvo įvertintas ne mažiau kaip 7 balais, o atsparumas miltligei vidutiniškai 6,5 balo (kai 9 balai – labai geras atsparumas).

Į pradžia ↑

Tomko. Žieminių kvietrugių veislė, sukurta Lenkijoje, *Hodowla Roslin Strzelce Sp. z o. o. Grupa IHAR* sėklininkystės įmonėje.

Veislės ūkinio vertingumo tyrimuose, atliktuose 2015–2017 m. Šilutės, Kauno, Pasvalio ir Vilniaus AVT skyriuose, gautas vidutinis 10,73 t ha⁻¹ grūdų derlius. Didžiausias šios veislės kvietrugių derlius buvo išaugintas 2015 m. Pasvalio AVT skyriuje – 15,20 t ha⁻¹.

Grūdai nestambūs, 1000 jų vidutinė masė – 45,67 g. Šios veislės kvietrugių vidutinis baltymų kiekis buvo 11,4 proc., krakmolo – 68,9 proc. Grūdų natūrinis svoris – 721,1 g l⁻¹.

‘Tomko’ veislės žieminių kvietrugių vidutinis aukštis – 103 cm., jie atsparūs išgulimui, tai įvertinta 8,5 balo.

Žiemojimo sąlygos 2015–2017 m. tyrimo laikotarpiu visuose AVT skyriuose buvo palankios visoms tirtoms žieminių kvietrugių veislėms, išskyrus 2016 m. žiemą Šilutės AVT skyriuje, kai, nesant sniego dangos, temperatūra dirvos paviršiuje nukrito žemiau 18–20 °C laipsnių šalčio ir visos tirtos kvietrugių veislės žuvo. ‘Tomko’ veislės kvietrugių žiemkentiškumas vidutiniškai įvertintas taip pat kaip standartinių veislių – 8,5 balo (atsparumas išgulimui ir žiemkentiškumas vertinami balais nuo 1 iki 9, kai 9 balai – labai atspari veislė).

‘Tomko’ veislės kvietrugių vegetacijos vidutinė trukmė, skaičiuojant nuo sausio 1 d. iki vaškinės brandos, – 204 dienos, o iki išplaukėjimo vidutiniškai praeidavo 149,7 dienos, t. y. veislė išplaukėdavo vidutiniškai 1,2 dienos vėliau negu standartinės veislės.

Visuose AVT skyriuose žieminių kvietrugių veisles 2015–2016 m. pažeidė miltligė (*Erysiphe graminis*), lapų (*Septoria tritici*) ir varpų (*Septoria nodorum*) septoriozės bei varpų fuzariozė (*Fusarium graminearum*). Bandymų laukeliuose augalų veislių ligotumui nustatyti, kuriuose nebuvo naudotos cheminės kovos su ligomis priemonės, ‘Tomko’ veislės atsparumas miltligei buvo įvertintas vidutiniškai 7,4, lapų ir varpų septoriozei atitinkamai – 7,6 ir 8,0, o varpų fuzariozei 8,3 balo (9 balai – labai atspari veislė). Šilutės AVT skyriuje 2017 m. žieminius kvietrugių pažeidė geltonosios rūdys (*Puccinia striiformis*). ‘Tomko’ veislės augalus geltonosios rūdys pažeidė itin stipriai, atsparumas šiai ligai įvertintas 3 balais.

Į pradžia ↑

Travoris. Žieminių kvietrugių veislė sukurta Vokietijoje, *Saatzucht Josef Breun GmbH & Co. KG* sėklininkystės įmonėje.

Veislės ūkinio vertingumo tyrimuose, atliktuose 2013–2015 m. Šilutės, Kauno, Pasvalio, ir Vilniaus AVT skyriuose, gautas vidutinis 9,09 t ha⁻¹ grūdų derlius. Didžiausias šios veislės kvietrugių derlius buvo išaugintas 2015 m. Pasvalio AVT skyriuje – 15,47 t ha⁻¹.

Grūdai smulkūs, 1000 ū vidutinė masė – 43,88 g. Šios veislės kvietrugių vidutinis baltymų kiekis buvo 11,7 proc., krakmolo – 68,3 proc. Grūdų natūrinis svoris – 744,0 g l⁻¹.

‘Travoris’ veislės žieminių kvietrugių vidutinis aukštis buvo 106,4 cm. Atsparumas išgulimui įvertintas vidutiniškai 7,8 balo. Žiemkentiškumas per tyrimo laikotarpį vidutiniškai įvertintas 8,2 balo. Standartinių veislių žiemkentiškumas per tą patį tyrimo laikotarpį buvo 7,5 balo (atsparumas išgulimui ir žiemkentiškumas vertinami balais nuo 1 iki 9, kai 9 balai – labai atspari veislė).

‘Travoris’ veislės kvietrugių vegetacijos periodo vidutinė trukmė, skaičiuojant nuo sausio 1 d. iki vaškinės brandos, buvo 203,5 dienos, o iki išplaukėjimo vidutiniškai praeidavo 151 diena, t. y. veislė buvo tokio pat ankstyvumo kaip standartinė veislė ‘Remiko’ ir 1,7 dienos vėlyvesnė negu standartinė veislė. ‘SW Talentro’.

Visuose AVT skyriuose žieminių kvietrugių veislės 2013–2015 m. buvo pažeistos dryžligės (*Helminthosporium tritici-repentis*), lapų septoriozės (*Septoria tritici*) ir miltligės (*Erysiphe graminis*). Bandymų laukeliuose augalų veislių ligotumui nustatyti, kuriuose nebuvo naudotos cheminės kovos su ligomis priemonės, ‘Travoris’ veislės atsparumas lapų septoriozei buvo įvertintas vidutiniškai 7,5, dryžligei – 7,6 ir miltligei – 6,4 balo (9 balai – labai atspari veislė). Šilutės AVT skyriuje 2014 m. kiek daugiau šios veislės augalų pažeidė rūdys (*Puccinia recondita*), atsparumas buvo įvertintas 5 balais.

Į pradžia ↑

Trefl. Žieminių kvietrugių veislė, sukurta Lenkijoje, *Hodowla Roślin Strzelce Sp. z o. o. Grupa IHAR* sėklininkystės įmonėje.

Veislės ūkinio vertingumo tyrimuose, atliktuose 2015–2017 m. Šilutės, Kauno, Pasvalio ir Vilniaus AVT skyriuose, gautas vidutinis 10,78 t ha⁻¹ grūdų derlius. Didžiausias šios veislės kvietrugių derlius buvo išaugintas 2015 m. Pasvalio AVT skyriuje – 15,05 t ha⁻¹.

Grūdai vidutinio stambumo, 1000 jų vidutinė masė – 47,64 g. Šios veislės kvietrugių vidutinis baltymų kiekis buvo 11,0 proc., krakmolo – 68,9 proc. Grūdų natūrinis svoris – 725,0 g l⁻¹.

‘Trefl’ veislės žieminių kvietrugių vidutinis aukštis – 104 cm, jie atsparūs išgulimui, tai įvertinta 8,5 balo.

Žiemojimo sąlygos 2015–2017 m. tyrimo laikotarpiu visuose AVT skyriuose buvo palankios visoms tirtoms žieminių kvietrugių veislėms, išskyrus 2016 m. žiemą Šilutės AVT skyriuje, kai, nesant sniego dangos, temperatūra dirvos paviršiuje nukrito žemiau 18–20 °C laipsnių šalčio ir visos tirtos kvietrugių veislės žuvo. ‘Trefl’ veislės kvietrugių žiemkentiškumas vidutiniškai

įvertintas 8,3 balo. Standartinių veislių žiemkentiškumas per tą patį laikotarpį buvo 8,5 balo (atsparumas išgulimui ir žiemkentiškumas vertinami balais nuo 1 iki 9, kai 9 balai – labai atspari veislė).

‘Trefl’ veislės kvietrugių vegetacijos periodo vidutinė trukmė, skaičiuojant nuo sausio 1 d. iki vaškinės brandos, – 204 dienos, o iki išplaukėjimo vidutiniškai praėdavo 147 dienos, t. y. veislė išplaukėdavo vidutiniškai 1,6 dienos anksčiau negu standartinės veislės.

Visuose AVT skyriuose žieminių kvietrugių veislės 2015–2016 m. buvo pažeistos miltligės (*Erysiphe graminis*), lapų (*Septoria tritici*) ir varpų (*Septoria nodorum*) septoriozių bei varpų fuzariozės (*Fusarium graminearum*). Bandymų laukeliuose augalų veislių ligotumui nustatyti, kuriuose nebuvo naudotos cheminės kovos su ligomis priemonės, ‘Trefl’ veislės atsparumas miltligei buvo įvertintas vidutiniškai 7,4, lapų ir varpų septoriozei atitinkamai – 7,8 ir 8,2, o varpų fuzariozei 8,5 balo (9 balai – labai atspari veislė). Šilutės AVT skyriuje 2017 m. žieminius kvietrugių pažeidė geltonosios rūdys (*Puccinia striiformis*). ‘Trefl’ veislės atsparumas šiai ligai buvo įvertintas 6 balais.

Į pradžią ↑

Tulus. Žieminių kvietrugių veislė sukurta Vokietijoje, *Nordsaat Saatzzucht GmbH* sėklininkystės įmonėje. Veislės ūkinio vertingumo tyrimai atlikti 2010–2012 m. Šilutės, Kauno, Pasvalio ir Vilniaus AVT skyriuose. Juose gautas vidutinis 9,20 t ha⁻¹ grūdų derlius, kuris buvo 0,70 t ha⁻¹ didesnis, palyginti su standartinių veislių ‘Cultivo’, ‘Grenado’ ir ‘SW Talentro’ veislių vidutiniu derlingumu. Didžiausias derlius išaugintas 2012 m. Kauno AVT skyriuje – 12,00 t ha⁻¹.

Grūdai vidutinio stambumo, 1000 jų vidutinė masė – 45,09 g. Tyrimo metais ‘Tulus’ veislės kvietrugių grūduose vidutiniškai nustatyta: baltymų – 12,6 proc., krakmolo – 67,8 proc., o vidutinis natūrinis grūdų svoris buvo 698,6 g l⁻¹.

Šios veislės kvietrugių vidutinis žiemkentiškumo įvertinimo balas – 7,3 (pagal 9 balų vertinimo skalę, kai 9 balai – labai atspari veislė), t. y. šiek tiek (0,1 balo) geresnis negu standartinių veislių.

‘Tulus’ kvietrugių vidutinis aukštis tyrimo metais buvo 109 cm, atsparumas išgulimui įvertintas 8,0 balo (pagal 9 balų vertinimo skalę). Vidutinė vegetacijos periodo trukmė – 200 dienų (skaičiuojant nuo sausio 1 d. iki grūdų vaškinės brandos), t. y. vidutiniškai 2,5 dienos trumpesnė negu standartinių veislių.

Ligos daugiausiai pasireiškė 2012 m. Šilutės ir Pasvalio AVT skyriuose, kuriuose visas tirtas kvietrugių veisles nuo 15 iki 50 proc. pažeidė miltligė (*Erysiphe graminis*) ir lapų septoriozė (*Septoria tritici*). Pasvalio AVT skyriuje bandymų laukeliuose, kuriuose nebuvo naudotos cheminės kovos su ligomis priemonės, lapų septoriozė pažeidė 75 proc. augalų. 2011 m. Kauno AVT skyriuje ‘Tulus’ veislės kvietrugiuose 1 proc. augalų pažeidė pavasarinis pelėsis (*Fusarium nivale*). Kitais tyrimo metais tik nedidelę dalį šios veislės augalų pažeidė dryžligė (*Helminthosporium tritici-repentis*), rudosios rūdys (*Puccinia recondita*) ir varpų septoriozė (*Septoria nodorum*).

Į pradžią ↑

VASARINIAI KVIETRUGIAI

Dublet. Vasarinių kvietrugių veislė sukurta Lenkijoje, *Danko Hodowla Roślin Sp. z o.o.* sėklininkystės firmoje. Veislės ūkinio vertingumo nustatymo tyrimai atlikti 2008–2009 m. Šilutės, Kauno, Pasvalio ir Vilniaus AVT stotyse. Bandymuose ‘Dublet’ veislės kvietrugiai pasižymėjo gerais, stabiliais derliais. Tyrimo metais gautas vidutinis 6,85 t ha⁻¹ grūdų derlius. Didžiausias jų derlius išaugintas 2008 m. Kauno AVT stotyje įrengtame bandyme – 9,60 t ha⁻¹.

Grūdai palyginti stambūs, 1000 jų vidutinis svoris – 43,17 g. Šių kvietrugių grūdai pasižymi labai gerais kokybiniais rodikliais. Tyrimo metais išaugintuose grūduose nustatytas vidutinis baltymų kiekis sudarė 13,1 proc., o krakmolo – 68,0 proc. (absoliučiai sausoje medžiagoje). Augalų

vidutinis aukštis – 103 cm. Jų atsparumas išgulimui vidutiniškai įvertintas 8,6 balo (pagal 9 balų vertinimo skalę). Veislė ilgo vegetacijos periodo. Jos grūdai vidutiniškai subręsta per 99 dienas (skaičiuojant nuo sėklų sudygimo iki grūdų vaškinės brandos).

Įrengtuose bandymuose atskirais tyrimo metais buvo nustatyta miltligės ir rudųjų rūdžių pažeistų augalų 5–10 proc., o juostuotosios dryžligės – net 25–50 proc.

Į pradžia ↑

Kargo. Vasarinių kvietrugių veislė, sukurta Lenkijoje, *H.R. Strzelce* sėklininkystės firmoje. Konkursiniuose bandymuose veislė tirta Plungės, Kauno ir Vilniaus augalų veislių tyrimo stotyse 1999–2000 metais. Bandymuose gautas vidutinis 4,61 t ha⁻¹ grūdų derlius. Didžiausias jų derlius gautas 2000 metais Vilniaus stotyje – 6,34 t ha⁻¹.

Grūdai stambūs, 1000 jų vidutinė masė 38,4 g. Juose nustatytas vidutinis baltymų kiekis 13,4%. Augalai aukšti (vidutiniškai 102 cm), bet yra tvirto šiaudo, beveik neišgulantys. Atsparumas išgulimui įvertintas 8,7 balo. ‘Kargo’ veislės kvietrugiai yra ankstyviausi iš pastaruoju metu tirtų vasarinių kvietrugių veislių. Jų vegetacijos periodo vidutinė trukmė 97 dienos. Veislė atspari ligoms, vienok augalų lapus šiek tiek pažeidžia septoriozė.

Į pradžia ↑

Legalo. Vasarinių kvietrugių veislė sukurta Lenkijoje, *Danko Hodowla Roślin Sp. z o.o.* sėklininkystės firmoje. Šios kvietrugių veislės ūkinio vertingumo tyrimai atlikti 2008–2009 m. keturiuose augalų veislių tyrimo stotyse. Tyrimo metais gautas vidutinis 6,53 t ha⁻¹ grūdų derlius. Didžiausias jų derlius išaugintas 2008 m. Kauno AVT stotyje – 8,94 t ha⁻¹.

Grūdai vidutinio stambumo, 1000 jų vidutinis svoris – 41,91 g. Atskirais veislės tyrimo metais išaugintuose grūduose nustatyta: baltymų 11,2–16,1 proc., o krakmolo – 63,7–72,6 proc. (absoliučiai sausoje medžiagoje).

Augalai palyginti aukšti. Jų vidutinis aukštis – 111 cm. Stiebai labai tvirti, atsparūs išgulimui. Ši jų savybė įvertinta net 9 balais (pagal 9 balų vertinimo skalę).

Tyrimo metais ‘Legalo’ veislės vasarinių kvietrugių vegetacijos periodo vidutinė trukmė buvo 98 dienos (skaičiuojant nuo sėklų sudygimo iki grūdų vaškinės brandos).

Atskirais veislės tyrimo metais dalį augalų pažeidė miltligė (15 proc.), lapų septoriozė (7 proc.), rudosios rūdys ir juostuotoji dryžligė (25–50 proc.).

Į pradžia ↑

Nagano. Vasarinių kvietrugių veislė sukurta Lenkijoje, *Danko Hodowla Roślin Sp. z o.o.* sėklininkystės firmoje. Veislės ūkinio vertingumo tyrimai atlikti 2008–2009 m. Šilutės, Kauno, Pasvalio ir Vilniaus AVT stotyse.

Veislės tyrimo metais gautas vidutinis 6,84 t ha⁻¹ grūdų derlius. Didžiausias ‘Nagano’ veislės kvietrugių derlius – 9,40 t ha⁻¹ išaugintas 2008 m. Kauno AVT stotyje.

Grūdai vidutinio stambumo, 1000 jų vidutinis svoris – 41,79 g. Juose nustatytas vidutinis baltymų kiekis sudarė 13,5 proc., o krakmolo – 66,8 proc. (absoliučiai sausoje medžiagoje). Augalų vidutinis aukštis – 97 cm. ‘Nagano’ veislės kvietrugių stiebai labai tvirti. Tyrimo metais šie kvietrugiai neišgulė, todėl atsparumas išgulimui įvertintas 9 balais. Vegetacijos periodo vidutinė trukmė – 98 dienos, kaip ir standartinės ‘Nilex’ veislės kvietrugių.

Veislė palyginti atspari daugumai javų ligų. Bandymuose nedidelę dalį ‘Nagano’ veislės augalų pažeidė lapų septoriozė ir rudosios rūdys (2–10 proc.), o miltligės ir kitų ligų pažeidimų nenustatyta.

Į pradžia ↑

Nilex. Vasarinių kvietrugių veislė sukurta Vokietijoje, *Nordsaat Saatucht GmbH* sėklininkystės firmoje. Veislės ūkinio vertingumo tyrimai atlikti 2004 – 2005 m. Šilutės, Kauno ir Pasvalio AVT stotyse. Tyrimo metais gautas vidutinis 6,59 t ha⁻¹ grūdų derlius. Didžiausias jų derlius išaugintas 2005 m. Kauno AVT stotyje įrengtame bandyme – 7,14 t ha⁻¹.

Grūdai stambūs, 1000 jų vidutinis svoris 39,44 g. Šių kvietrugių grūdai pasižymi labai gerais kokybiniais rodikliais. Tyrimo metais išaugintuose grūduose nustatytas vidutinis baltymų kiekis sudarė 13,9 proc., o krakmolo – 69,0 proc.

‘Nilex’ veislės vasarinių kvietrugių augalai palyginti aukšti. Jų vidutinis aukštis 112 cm. Augalų atsparumas išgulimui įvertintas 7,9 balo. Veislė vėlyva. Šios veislės kvietrugių grūdai vidutiniškai subręsta per 103 dienas.

‘Nilex’ veislės kvietrugiai palyginti atsparūs ligoms. Bandymuose kiek daugiau šios veislės augalus pažeidė lapų septoriozė (3–5 proc.) ir rudosios rūdys (12–16 proc.).

Į pradžia ↑

Puzon. Vasarinių kvietrugių veislė, sukurta Lenkijoje, *Danko Hodowla Roślin Sp. z o.o.* sėklininkystės įmonėje. Veislės ūkinio vertingumo tyrimuose, atliktuose 2015 ir 2016 m. Šilutės, Kauno Pasvalio ir Vilniaus AVT skyriuose, gautas vidutinis 7,43 t ha⁻¹ grūdų derlius. Didžiausias šios veislės kvietrugių derlius buvo išaugintas 2015 m. Pasvalio AVT skyriuje – 10,86 t ha⁻¹.

Grūdai nestambūs, 1000 jų masė – 40,53 g. Šios veislės kvietrugių vidutinis baltymų kiekis buvo 15,2 proc, krakmolo – nuo 65,6. Grūdų natūrinis svoris – 728,9 g l⁻¹.

Augalų vidutinis aukštis – 96,6 cm, jie atsparūs išgulimui, tai įvertinta 8 balais (atsparumas išgulimui vertinamas balais nuo 1 iki 9, kai 9 balai – labai atspari išgulimui veislė).

‘Puzon’ veislės kviečių vegetacijos periodo vidutinė trukmė, skaičiuojant nuo sėklų sudygimo iki grūdų vaškinės brandos, buvo 97 dienos, o nuo sudygimo iki išplaukėjimo vidutiniškai praėdavo 46 dienos. Jie buvo 1 diena vėlyvesni negu standartinės veislės ‘Nagano’ kvietrugiai.

Visuose AVT skyriuose vasarinių kvietrugių veislės 2015 m. pažeidė kviečių dryžligės (*Helminthosporium tritici-repentis*). Bandymų laukuose augalų veislių ligotumui nustatyti, kuriuose nebuvo naudotos cheminės kovos su ligomis priemonės, ‘Puzon’ veislės atsparumas įvertintas vidutiniškai 6 balais. Standartinės ‘Nagano’ veislės – vidutiniškai 7 balais. 2016 m. bandymuose ligų buvo pastebėta daugiau, atskiruose AVT skyriuose kvietrugių pažeidė lapų (*Septoria tritici*) ir varpų (*Septoria nodorum*) septoriozės, miltligė (*Erysiphe graminis*), rinchosporiozė (*Rynchosporium secalis*), varpų fuzariozė (*Fusarium graminearum*). ‘Puzon’ veislės atsparumas šioms ligoms buvo vertinamas nuo 4 iki 8 balų (kai 9 balai – labai geras atsparumas).

Į pradžia ↑
